

A festőművész **teremtő** keze

Márton Árpád rendhagyó jubileumi tárlata: 80+1

• Márton Árpád festőművész mintegy kétszáz alkotásából nyílt kiállítás október 8-án a Csíki Székely Múzeumban 80+1 címmel. A Mikó-vár öt termében megtekinthető tárlat több mint hatvan esztendő munkásságáról nyújt átfogó képet. A jeles alkalmából Márton Árpád – Teremtő kéz címmel jelent meg katalógus. Akiállítás megnyitót Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnöke is megtisztelte jelenlétével.

PÉTER BEÁTA

Kivételes ábrázolóerejű művészember, aki a tehetségét mindig közössége érdekében fejtette ki. Generációkat tanított és nevelt esztétikumra, vizuális kultúrára, művészi ízlésre és tisztességre. Ő az utóbbi fél évszázad erdélyi képzőművészetének egyik megkerülhetetlen, meghatározó személyisége és szereplője – emelte ki Gyarmati Zsolt, a Csíki Székely Múzeum igazgatója a Mikó-vár udvarán népes közönség részvételével tartott megnyitón. „Márton Árpád jubileumi tárlatát több mint két évvel ezelőtt kezdtük el tervezni. Aztán sajnálatos körülmények miatt halasztani kényszerültünk, és most itt vagyunk együtt, mindannyian, akik tehetjük, hogy köszöntsük az immár 81 éves Márton Árpádot, Árpi bácsit, Marcit, tanár urat – ki ahogyan szólítja. Nem mindennap adatik meg egy város életében, hogy egyik legnagyobb művésze előtt tisztelegjen, és életművének reprezentatív darabjait egy helyen, egy időben tekinthesse meg. Csíkszereda Megyei Jogú Város vezetése kiemelt rendezvényének tekintette a máit, aktívan részt vállalt a szervezésben, és a Csíkszereda Kiadóhivatal által megjelentette a kiállítás katalógusát.”

Közöttünk él és alkot

Korodi Attila, Csíkszereda polgármestere úgy fogalmazott, a művészet rengeteget hozzátesz

A kéz a cselekvés szimbóluma – véli Márton Árpád

FOTÓ: GEGŐ IMRE/CSÍKI SZÉKELY MÚZEUM

az életünkhöz, sőt, nem túlzás azt mondani, hogy művészet nélkül nincs élet. Csíkszereda pedig a kiváló művészek otthona. „Kiváltságosak vagyunk, hiszen Márton Árpád közöttünk él és alkot. Mindannyian találkozunk vele a város utcáin, különféle eseményeken, és legtöbbször életében tanárként is megfordult.” Mint elhangzott, Márton Árpád nemcsak művészetével és alkotásaival formálta és formálja a mai napig ezt a közösséget, hanem egyrészt oroszlánszerepe volt és van az újabb és újabb alkotói generációk kinevelésében, az azok közötti kapcsolat kialakításában, másrészt a városban felnőtt generációk művészet iránti szeretetét, érdeklődését is éltette hosszú éveken át, és még ma is. „Márton Árpád Csíkszeredában egy külön világot teremtett úgy magának, mint a műkedvelő városlakóknak. Köszönjük szépen!”

A mindig nyitott művész

Szücs György művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főigazgató-helyettese hangsúlyozta, egy művész életében nemcsak a létrehozott életmű egésze a fontos, hanem az az odaadás, ahogyan a közönségnek, azon belül a művészársaknak meg szeretné mutatni, amit addig megvalósított, azt, hogy meddig jutott a keresésben. „Nincs vigasztalóbb egy művészettörténész számára, mint amikor egy hagyatékából utólag derül ki a művész valódi értéke, és felbukkannak a jelenkortól politikai vagy más okokból kényszerűen elzárt művek. Márton Árpád esetében szerencsére nincs így. Emberként, tanárként, kiállítóművészként mindig nyitott volt, sohasem fukarkodott tudása, munkái közreadásával, s gyakori tárlatrendezéseivel, akár itt, a Csíki Székely Múzeumban, nyilvánvalóvá tették életművének mára evidenciaként kezelt súlyát. Bizonyos

értelemben rendhagyó bemutatóval szembesülhetünk, hiszen általában a teljes életpályát átfogó retrospektív válogatás vagy az utolsó évek friss munkáinak prezentációja szokott az egyéni kiállítások alapja lenni. Itt és most a befejezett kompozíciók mellett olyan, a ládafi ából, mappákból ritkán előszedett, esetleg először napvilágra került kisebb rajzokat, vázlatokat is láthatunk, amelyek egy-egy nagyobb ismert kompozíció ötletének első villanásaként jöttek létre.”

Mindannyiunk számára ismerős Márton Árpád művészete, bizonyára őrzünk jó néhány képet emlékezetünkben: A föld fiait, a Vajúdat, a Parasztbánatot, a Maros és Olt című művet, és még hosszan sorolhatnánk. A mostani kiállítás ezt a képet egészen biztosan árnyalni, gazdagítani fogja, hiszen nem egy megszokott, nagy műveket felvonultató válogatást láthatunk, viszont sok különlegességet, érdekességet tartogat a tárlat – húzta alá Túros Eszter művészettörténész, a Csíki Székely Múzeum muzeológusa. „Nevezhetjük ezt a kiállítást is reprezentatívnak, annak ellenére, hogy tudatosan mellőzi a jól ismert olaj- és temperakompozíciókat. Helyettük nagyon sok grafika, akvarell kap itt helyet, a néhány vonalas feljegyzésektől a közismert műveken visszaköszönő kompozícióvázlatokig vagy a könyvillusztrációkig,

Köve László, a Magyar Országgyűlés elnöke is megtekintette a kiállítást

FOTÓ: GEGŐ IMRE/CSÍKI SZÉKELY MÚZEUM

a fiatalkori festményektől az izgalmas kísérletezéseken át a legkedvesebb barátokat, mestereket, illetve személyes történeteket is felidéző alkotásokig. Így elevenedhet meg például Nagy Pál, Plugor Sándor, Nagy Imre, Antal Imre, Gaál András, Mérey András vagy Román Viktor alakja – hol explicit módon, hol pedig az adott kép mögött húzódo személyes történetek vagy az éppen alkalmazott kísérleti technikák, illetve munkamódszerek révén. Így elevenedik meg a szülőfalu, a diákevek, a valamikori sorban állások vagy éppen a nagy változások emlékei.” Rámutatott, a tárlat több mint hatvan esztendő munkásságáról nyújt átfogó képet, ily módon teszi megközelíthetővé egy kivételes, az erdélyi művészet történetének kétségkívül legnagyobbjai közül való művész világának legrejtettebb lelki zugait, a hétköznapi igáját is energiává formáló alkotó erőteljes motívumait.

Újból Csíkszeredát választaná

Végezetül az ünnepelt művész szólt a jelenlévőkhez. „Nagyon szépen köszönöm ennek a csekély hatvanvalahány évnek, a Csíkszeredában eltöltött időnek a gyümölcsét, az eredményeit. És főleg azt, hogy ha még egyszer választhatnék, akkor még egyszer Csíkszeredát választanám. Számomra ez egy csodálatos bölcsője volt a képzőművészetnek.”

Márton Árpád elmondta, jelen kiállításnak a gyökere tanárához, Nagy Pálhoz fűződik, hiszen ő biztatta őket mindig a középiskolában, hogy minden ötletüket vázlatozzák fel egy papírra, gyűjtögessék egy cipősdobozba, majd bizonyos idő után vegyék elő ezeket. „Ezt köszönöm, mert ezt végigjártam az életemben, és most úgy érzem, hogy az eddig kiállított dolgok mellett a mappákban felgyűltek ezek a kis jegyzetecskék, és ezt az üzenetet, gondoltam, megosztom önökkel úgy, hogy valahogy mégis egy olyan találás legyen, egy olyan üzenet, hogy azzal élni lehessen. Persze rengeteg ötlet van, nagyon adósnak érzem magam, de az idő az pörög: 80+1. És lesz, amire még lesz idő, és lesz, amire már nem.”

A kiállítás alkalmából Márton Árpád – Teremtő kéz címmel látott napvilágot egy tartalmi és formai tekintetben egyaránt színvonalas kiadvány a Csíkszeredai Kiadóhivatalnál.

A megnyitón Dánél Kunigunda és Kis Lehel Sándor, a Nagy István Művészeti Középiskola diákja és tanára is közreműködött. A kiállítás november 28-áig látogatható, hétfő kivételével naponta 9 és 17 óra között.